

1. Meryem Kaynak Malatyalı/Ankara Üniversitesi, Psikoloji

Metin: Türkiye'de "Çocuk Gelin" Sorunu

Öz: On sekiz yaşın altında evlendirilen kızlara 'çocuk gelin' denilmektedir. 'Çocuk gelinler' sorunu gelişmemiş ve gelişmekte olan birçok ülkenin olduğu gibi Türkiye'nin de önemli bir sorunudur. Bu çalışma kız çocukların erken yaşta evlendirilmesinin Türkiye'deki yaygınlığı, sakıncaları, nedenlerinin araştırılması ve çözüm önerilerinin sunulması amacıyla hazırlanmıştır. Alan yazın incelemesi sonucu kız çocuk evliliklerinin Türkiye'de oldukça yaygın bir uygulama olduğu görülmüştür. Ayrıca kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesinin birçok yönden sakıncaları olduğu görülmektedir. Ek olarak yasal boşluklar, ailenin ve kız çocuğunun eğitim durumu, ekonomik durum, kalıp yargılar, geleneksel uygulamalar ve cinsiyetçilik düzeyinin kız çocukların erken evlendirilmesine ortam hazırladığı anlaşılmaktadır. Son olarak çocuk gelinler sorununun nedenlerinin çok boyutlu olduğu ve çözümünün de çok boyutlu bir çaba gerektirdiği öne sürülmüştür.

2. Meryem Kaynak Malatyalı* (Bir önceki metnin de yazarı), Bağdat Deniz Kaynak*, Derya Hasta*

*Ankara Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

Araştırma: Kız Çocukları Evliliklerine Yönelik Tutum Ölçeği**

**1. Sosyal Psikoloji Kongresi'e sunulmuş bir araştırma

Öz: Kadınların 18 yaşından önce evlendirilmesi olarak tanımlanan (UNICEF, 2005) kız çocuk evlilikleri özellikle gelişmemiş ya da gelişmekte olan toplumların önemli bir sorunudur. Alan yazın incelendiğinde halk sağlığı (örn., Özcebe ve Biçer, 2013) ya da sosyoloji (örn., Yüksel-Kaptanoğlu ve Ergöçmen, 2012) gibi pek çok alanda bu sorun üzerine araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, bu sorunun altında yatan süreçlerin anlaşılmasına ve sorunun çözülmesine önemli katkı sağlayabilecek sosyal psikolojik süreçlerin bugüne kadar araştırılmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı kız çocuk evlilikleri üzerine yapılacak bu araştırmalarda ölçüm aracı olarak kullanılabilecek kız çocuk evliliklerine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesidir.

3. Hilal Özcebe/Hacettepe, Halk Sağlığı

Burcu Küçük Biçer/Yüksek İhtisas, Halk Sağlığı

Metin: Önemli bir Kız Çocuk ve Kadın Sorunu: Çocuk Evlilikler

Öz: Bu çalışmada ülkemizde gerçekleştirilen erken ve zorla evliliklerin sebep ve sonuçlarını tartışmak uluslararası ve ulusal alanda erken ve zorla evliliklerin yerini incelemek erken yaşta evliliklerin görülme sıklıklarına dair durumu gözden geçirmek amaçlanmaktadır. Halk sağlığı bakış açısıyla önlemeye ilişkin önerileri tartışmaktır. Çalışmada erken evlilikler konusunda yayınlanmış bilimsel literatür taranmış ulusal ve uluslar arası raporlar ve durumlar incelenmiştir. Erken evlilikler ile ilişkili uygulamalar konuyla ilgili yakın tarihli araştırmalar değerlendirilmiş, bulgu ve sonuçları derlenmiş, bu kapsamda edinilen güncel bilgiler doğrultusunda erken evliliklerin etkileri değerlendirilmiş, çocuk kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesine yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir. Literatürde erken evliliklerin olumsuz sağlık etkileri konusunda birçok çalışma bulunmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye'de (?) çocuk evlilik yüzdesinin 30 ile 35 arasında seyrettiği ancak bu sıklıkların bölgelere yerel sosyal ve kültürel örüntüye göre farklılaştığını göstermektedir. Evlenen kız çocuğun ruhsal ve bedensel gelişmeleri olumsuz etkilenmektedir. Çocukluk hakları ellerinden alınan çocukların yaşamlarının ileriki dönemleri de olumsuz olarak etkilemektedir. Yapılan yasaların farklı yorumlanması yasal olarak kesin yorum yapabilmeyi güçleştirmekte ve evliliklerin yapılmasını kabul eden görüşlerin devamına neden olmaktadır. Erken evlilikler toplumda önemli çocuk ve kadın sorunlarından biridir. Sebebi ne olursa olsun erken evliliklerin yapılmasının önlenmesi ve bu konuda yaşanan çelişkilerin giderilmesi konu üzerinde farkındalığın artırılması ve devletin izlemlerini yapması halk sağlığı açısından sağlanmalıdır.

4. Elif Kıran/Namık Kemal Üniversitesi, Sosyoloji ve Antropoloji

Metin: Toplumsal Cinsiyet Rollerı Bağlamında Türkiye'de Çocuk Gelinler

Öz: Biyolojik cinsiyet kavramı kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıkları işaret ederken, toplumsal cinsiyet kavramı ise bu iki cins arasındaki toplumsal farklılıkları içerir. Kadın ve erkeğe toplumsal yapı tarafından biçilen rol ve konumlar üzerinde duran toplumsal cinsiyet tartışmaları, bireylerin kadın ya da erkek olmaları sebebiyle karşı karşıya kaldıkları

farklı uygulamaları inceler. Zaman ve mekana göre farklılık gösteren bu uygulamaların gündelik yaşamda pek çok yansıması olduğu bilinmektedir. Dünya genelindeki toplumlarda hakim olan ataerkil yapının toplumsal yaşamdaki görünümünden biri de toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık konusudur. Kadına yönelik şiddet başta olmak üzere, farklı tür ve boyutlarda cinsiyetçi uygulamaların varlığını yoğun bir şekilde sürdürdüğü bilinmektedir. Bu çalışmada, cinsiyetler arası ayrımcılık örneklerinden biri olan kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi konusu incelenmektedir. Çalışma öncelikle toplumsal cinsiyet konusunu farklı yönleriyle analiz etmiş ve ardından toplumsal cinsiyetin bir yansıması olarak çocuk gelin sorununu ele almıştır. Çalışmayı ayrıntılandırırken çocuk yaşta evliliğin sebep ve sonuçlarına değinilmiş ve konuya dair istatistiki bilgilere yer verilmiştir. Kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi sorununa dair genel bir çerçeve sunmayı amaçlayan bu çalışmanın sonuç bölümünde ise eğitim seviyesinin artırılması, yoksullukla mücadele yöntemlerinin etkin bir şekilde uygulanması gibi sorunun çözümüne dair çeşitli öneriler sunulmuştur.

5. Maide Gök/Bingöl Üniversitesi, Sosyoloji (Güncelleme olmadıysa görevden alınmış.)

Article: Child Marriage in Turkey with Different Aspects

Abstract: Child marriages are one of the most important reasons of gender inequality in the family in Turkey, as well as a widespread social problem we face is seen all over the world. This situation increases the need for child marriages to be viewed from a different dimension to the phenomenon and to reveal all aspects of this problem. The issue of child marriages are being addressed in the literature in recent years has been the subject of research in different disciplines, but most of the work is focused on a single dimension of child marriage or depending on the specific area it seems they are trying to identify child marriage. In current study, although carried to contribute to the debate on the concept of child marriage, legal issues, medical, economic, social and political dimensions are presented with an integrated approach. In present study, it has been found that child marriages are an important result of observed gender inequalities in social, political, and economic life and child marriages have been found to cause to continue the gender inequality on women's lives. However, the cultural codes, values and inequalities, the

deterioration of the family structure, social movements, and migration are seen to have an impact on child marriages. In this study, many suggestions are offered to solve the problem of child marriages such as ensuring gender equality in childhood, abandoning conditioning on gender roles, and increasing education level and the law enforcement.

6. Esra Burcu/Hacettepe Üniversitesi, Sosyoloji

Filiz Yıldırım/Ankara Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Çiğdem Sema Sırma/Hacettepe Üniversitesi, Sosyoloji

Seçil Sanıyaman/Hacettepe Üniversitesi, Sosyoloji

Metin: Çiçeklerin Kaderi: Türkiye'de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Araştırma

Öz: Bu araştırmada Türkiye'de bir sosyal problem olarak erken evlilik konusu ele alınmıştır. Araştırmanın amacı, Türkiye'de 18 yaşın altında evlilik yapmış olan kadınların anlatılarından hareketle erken yaşta evliliğe ilişkin geleneksel uygulamaların rolünü ortaya koymaktır. Bu çerçevede kültürün erken evliliğin varlığındaki ve sürdürülmesindeki önemi Türkiye üzerinden örneklendirilmiştir. Araştırmanın verileri Türkiye'de erken yaşta evlilik yapan farklı bölge (Doğu, Batı, Orta Anadolu), etnik köken (Türk, Kürt, Laz) ve mezhepteki (Sünni ve Alevi) sekiz kadınla yapılan derinlemesine görüşmelerle elde edilmiştir. Derinlemesine görüşmelerle araştırmaya katılan kadınların erken evliliğine ilişkin öykülerine ulaşılmış ve kadınların erken evliliğe ilişkin anlatılarının çözümlenmesinde anlatı analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre erken evliliğin varlığında ve sürdürülmesinde geleneksel uygulamaların rolü önemlidir. Geleneksel anlayışın kabul gördüğü bir patriarkal sistemde kadınlar farkında olsa da olmasa da kültürel sistem tarafından evliliğe hazırlanmaktadır. Erken yaşta evlilik, kadının namusunun korunması, kadının ekonomik yükünün bir diğerine devredilmesi, kadın ve aile için evliliğin kazandırdığı prestije kavuşulması gibi geleneksel uygulamalardan beslenmektedir.

7. Hasan Yüksel/Çankırı Üniversitesi, Yönetim ve Çalışma Sosyolojisi

Mesude Yüksel/Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Metin: Çocuk İhmali ve İstismarı Bağlamında Türkiye'de Çocuk Gelinler Gerçeği

Öz: Bu çalışmanın amacı sosyal politika kavramının önemli bir dinamiğini oluşturan, Türkiye'de çocuk gelinler kavramıyla daha da somutlaşan çocuk ihmal ve istismarı

gerçeğini ortaya koymak, bu probleme yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Çocuk gelin gerçeği Türkiye’de bir gerçeklik olmanın ötesinde sosyal hayatta karşılaşılan bir travma şekline dönüşmüştür. Özellikle eğitimsizlik, kadının korunma ihtiyacı şeklindeki yanlış tutumlar, katı ve değiştirilemez örfi kurallar, bölgelerin genel kabulleri, hukuki düzenlemelerin tam olarak pratik hayata yansıtılamaması gibi bir dizi neden Türkiye’de çocuk yaşta evliliklerin engellenememesine neden olmaktadır. Bu yönüyle çalışma üç temel bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde çocuk ihmal ve istismarı kavramları etrafıca açıklanmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise erken evlilik kavramının ortaya çıkış nedenleri ve doğurduğu sonuçlar incelenmiştir. Çalışmanın son bölümünde Türkiye’de çocuk gelinler gerçeğini yansıtan istatistiki bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın sonucunda çocuk gelinler gerçeğinin Türkiye’de çocuk ihmal ve istismarının somutlaşmış hali olduğu saptanmıştır.

8. İlknur Yüksel Kaptanoğlu/Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü
Banu Ergöçmen/Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü

Metin: Çocuk Gelin Olmaya Giden Yol

Öz: Bu çalışma, Türkiye’de çocuk yaşlarda yapılan evliliklerin önlenmesine yönelik mücadeleye, çocuk gelin olmaya giden yolda etkili olan faktörleri ortaya koyarak katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, resmi nikahın yanı sıra dini nikahla yapılan evliliklerin de dikkate alınmasıyla çocuk gelinlere ilişkin özelliklerin gerçeğe yakın biçimde yansıtılması hedeflenmiştir. Kız çocuklarının erken evliliklerinde hangi risk faktörlerinin, ne ölçüde etkili olduğu “2008 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması” verisi kullanılarak lojistik regresyon analizi yöntemiyle incelenmiştir. Sonuçlar, her 10 kadından 3’ünün çocuk gelin olduğunu, erken evliliklerin kentsel/kırsal alanlara, bölgelere ve kız çocuklarının demografik özelliklerine ve evliliklerinin nasıl kurulduğuna göre farklılaştığını göstermektedir. Sadece dini nikâhla, ailelerinin isteğiyle, kendilerinden yaşça daha büyük olan birinci derece akrabaları ile evlenen kadınlar arasında erken evliliğin daha yaygın olduğu görülmektedir. Çocuk yaştaki evliliklerin önlenmesinde, kız çocuklarının en az lise düzeyinde eğitime sahip olmaları, alınması gereken önlemler arasında ilk sıradadır. Ancak, sadece yasal düzenlemelerle çözülemeyen sorunla mücadelede, toplumun çocuk gelinleri meşru gören zihniyetini değiştirecek çalışmalara gerek duyulmaktadır.

9. Diren Çakmak/Hitit Üniversitesi, İktisat

Metin: Türkiye'de Çocuk Gelinler

Öz: Uluslararası belgelere göre, on sekiz yaşının altında yapılan her evliliğe çocuk evliliği ve evlenen kıza çocuk gelin denilmektedir. Kız çocuklarının erken yaşta evlenmelerinin başlıca sebepleri arasında, geçim sıkıntısı, aile içi cinsel saldırı, evlilik dışı gebelik ve geleneksel yaşayışta hakim olan kocaya itaatin erken yaşta tesis edilmesi gerektiği şeklindeki anlayış sayılabilir. Ancak bu sebepler arasında, iktisadi gerekçelerin ağır bastığını söylemek mümkündür. Nitekim çocuk gelinlerin hangi gelir grubuna giren ailelerde görüldüğüne ilişkin çoğunlukla üniversiteler tarafından yapılan ulusal ölçekteki araştırmalar, çocuk gelin görülme sıklığı ile ailenin yoksulluğu arasında doğru orantı olduğunu; küresel ölçekte, çoğunlukla Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler örgütleri tarafından yapılan araştırmalarda da, kız çocuklarında görülen erken yaş evlilikler ile ülkenin gelişmişlik düzeyi arasında doğrudan bir ilişki olduğunu göstermektedir. Türkiye'de, her üç kadından birinin çocuk evliliği yapmış olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye'de çocuk gelin sorununa yaklaşımda, başlangıç olarak, ortak bir dil oluşturulması gerektiği düşünülmektedir. Bir ortak dil oluşturulduktan sonra, mücadele yöntemlerinin neler olabileceğine karar verilmesinin doğru olacağı öngörülmektedir. Çalışmada çocuk gelin sorunu ile mücadele yöntemleri olarak mevzuatta değişiklik yapılması ve mevzuatın hassasiyetle uygulanması, kızlara zorunlu askerlik uygulaması getirilmesi, toplumda dinsel ahlakın yerini laik ahlakın hakim kılınması, kişi başına düşen milli gelirin artırılması yönünde iktisadi politikalar üretilmesi önerilmektedir. Çalışmada, Türkiye'de çocuk gelin sorununa iktisadi açıdan yaklaşılmadığı müddetçe, her çabanın yarım kalacak bir çaba olacağı savunulmaktadır. Belge tarama ve içerik çözümleme yöntemlerinin kullanıldığı bu çalışmanın, iktisadi gelişmişlik düzeyi ve toplumsal cinsiyet bağlamında yeni tartışmalar açacak olması bakımından önem arz ettiği düşünülmektedir.

10. Mehmet Anık/Balıkesir Üniversitesi, Sosyoloji

Rabia Barlin/Balıkesir Üniversitesi, Sosyoloji

Metin: Türkiye'de Çocuk Gelinler Sorunu: Balıkesir Örneği

Öz: Bu çalışmada, çocuk gelinler konusunda dünya ortalamasının üstünde bir orana sahip olan Türkiye'de, bu sosyal sorunun öncelikle farklı yönleriyle anlaşılmasına yönelik bilimsel katkıda bulunmak ve akabinde de çözümüne yönelik çeşitli önerilerde bulunmak amaçlanmaktadır. 2016 verilerine göre, çocuk gelinler açısından Türkiye ortalamasının üstünde bir orana sahip olan Balıkesir'in araştırma evrenini oluşturduğu çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden derinlemesine mülakat tekniği kullanılarak, 22 kadın katılımcı ile görüşülmüş, bu görüşmelerde elde edilen veriler tasniflenerek analiz edilmiştir. Çalışmada ayrıca ikincil nicel veriden de yararlanılmıştır. Yapılan görüşmelerde, çocuk gelin sorununun sadece aile zoruyla yapılan evlilikler üzerinden ortaya çıkmadığı, küçük yaşta kız çocuklarının, ailelerinden kaçarak bu tür evlilikler yapmalarının da bu sorunun ortaya çıkmasında etkili olduğu görülmüştür. Çok boyutlu bu sosyal sorunla mücadele de çok yönlü sürdürülmek durumundadır. Bu konuda öncelikli yapılması gereken, bu konudaki ilgili devlet birimleri, yerel yönetimler ve STK'lar arasında bir koordinasyon sağlamaktır.

11. Meral Sungurtekin Özkan/Yaşar Üniversitesi, Hukuk

Metin: Erken Yaşta Evliliklerin Önlenmesi Konusunda Yargının Üstlenebileceği Rol

Öz: Üç bölümden oluşan bu makalenin amacı, erken yaşta yapılması söz konusu olan resmi evlilikler bakımından, evlenme izni için başvuruda bulunulan mahkemenin ve yargıcın ülkenin gelişmesi bakımından da son derece önemli olan konuya yaklaşımının ne yönlere olabileceğinin ortaya konmasıdır. Konu sadece kadın hukuku ile ilgili olmayıp yeni nesillerin yetiştirilmesini de ilgilendiren sosyal ve ekonomik kalkınmışlık bakımından da önem arzeden bir konudur. İlk bölümde erken yaşta evliliklerin nedenleri ile ortaya çıkardığı bireysel ve toplumsal açıdan önem arzeden sonuçlar tespit edilecektir. İkinci bölüm, 4721 sayılı Medeni Kanunumuz hükümleri ile konunun ele alınmasına ayrılmıştır. Son bölümde Aile Mahkemelerinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkındaki 4787 sayılı Kanun çerçevesinde erken evliliğe izin verilmesi konusundaki başvuruların mahkemece nasıl değerlendirildiği genel olarak ele alınarak konuya dair ülkemizdeki örnek yargı kararlarına yer verilecektir.

12. İlknur Yüksel Kaptanoğlu/Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü
Banu Ergöçmen/Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü

Article: Early Marriage: Trends in Turkey, 1978-2008

Abstract: This article analyses trends in early marriage in Turkey over a period of 30 years from 1978 to 2008, and factors associated with early marriage, based on data from the 1978 Turkish Fertility Survey and 2008 Turkey Demographic and Health Survey. The proportion of all women aged 20 to 24 who married before age 18 declined from 38% in 1978 to 14% in 2008. For ever-married women aged 20 to 24 years, the article examines risk factors for the common explanatory variables such as educational level of women, childhood place of residence, type of place of residence, region and spousal age gap, using logistic regression analysis. For women, early marriage is associated with all the explanatory variables in both surveys. Increasing women's education and achievement of gender equality in all spheres of life emerge as essential steps to cope with the problem of early marriage and to eliminate child marriage.

13. Zafer Durdu/Muğla Üniversitesi, Sosyoloji
Yıldız Yelboğa, Sosyolog

Metin: Türkiye'de Çocuk Gelinler Üzerine Bir Araştırma: Mersin Örneği

Öz: Bu çalışmada, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de karşılaşılan önemli bir sorun olan çocuk evlilikler ele alınmaktadır. Çalışmanın temel amacı erken yaşta evlendirilen kadınların aktardıkları deneyimler aracılığı ile sorunu anlayabilmek, sorunun çözümü ile ilgili kamuoyu farkındalığını yükseltmektir. Ayrıca siyaset mekanizmasında olan politikacılarında soruna eğilmelerini sağlayabilmek hedeflenmektedir. Çalışmada erken yaşta evlendirilen çocuk gelinlerin incelenmesi Türkiye üzerinden yapılmış olup, örneklem olarak Mersin ili seçilmiştir. Çalışmada niteliksel araştırma yöntemi ve bu yöntemin derinlemesine mülakat tekniği kullanılmış, kadınlardan evlilik deneyimlerini anlatmalarını istenmiştir. Çalışma verileri çocuk evliliklerde eğitim durumu, aile yapısı, toplumsal çevre, geleneksel kültür gibi değişkenlerin önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır.

14. Mustafa Yağbasan/Fırat Üniversitesi, İletişim Fakültesi

Metin: Sosyolojik Perspektiften Çocuk Gelinlerin Yaşadıkları Travmalar

Öz: Son yılların en çok tartışılan ve Türkiye gündemini aralıklarla meşgul eden konulardan biri de "çocuk gelinler" sorunudur. Sosyolojik vaka olarak toplumsal bir fenomene dönüşen bu sorunun temel nüvesini kuşkusuz yaşanan mağduriyetler oluşturmaktadır. Zira kız çocuklarının reşit olmadan evlenmesi veya evlendirilmeye zorlanması daha sonraki yaşantılarında onarılması imkânsız sorunlar yaratabilmektedir. Çünkü "eş" olma olgusunun bilincine dahi varamadan evlilik sorumluluğunu taşımak zorunda kalan çocuk gelinler, çoğu zaman kendilerini psikolojik bir sarsıntının içinde bulabilmektedirler. Bir taraftan büyümeye, diğer taraftan ise evliliğin yüklediği sorumluluklarla boğuşmaya çalışan bu kadınların (çocukların) aile bağını ve samimiyetini yakalayamamaları nedeniyle ilerleyen yaşlarında pişmanlıklar ve psikolojik sorunlar yaşayabileceklerini söylemek mümkün görünmektedir. Diğer taraftan çocuk yaşta aile sorumluluğunu üstlenmek zorunda kalmaları ve yükümlülükleri yerine getirememeleri sıkça şiddete maruz kalmalarına, travmalar yaşamalarına ve çocuklarını yetiştirirken de sık sık sosyal sorunlarla karşılaşmalarına sebep olabilmektedir. Bu bağlamda en büyük dilemma kuşkusuz anne-çocuk ilişkisi ve iletişimidir. Sosyolojik perspektiften ve korelasyon bağlamında bakıldığında ise dikkat çeken en önemli husus; eğitim seviyesinin artmasına paralel olarak çocuk gelin sayısının düşme eğilimi içerisinde olmasıdır. Erken yaşta evlenen veya evlendirilenlerin eğitim seviyelerinin düşük olması şüphesiz sorumluluklabilmelerini ve yeni sağlıklı nesiller yetiştirebilmelerini de mümkün kılamamaktadır. Biyolojik olarak henüz kendileri çocuk olan bu bireylerin çocuk yetiştirebilmeleri bir tarafa, daha sonraki yaşantılarında sosyal bunalımlar yaşamaları kaçınılmaz olmaktadır. Günümüzde özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da hala yaygın şekilde görülen bu tür izdivaçların yol açtığı sorunların bilimsel bir düzlem üzerinden derinlemesine irdelenmesi gerekmektedir. Söz konusu gerekliliği esas alan bu araştırma; Elazığ ve Diyarbakır illerinde tarama yöntemi ile ulaşılan ve istekli olan 50 denek üzerinden derinlemesine mülakat yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırma sonucunda değerler atfedilebilecek önemli bulgulara ulaşılmıştır.

15. Yasemin Gezer Tuğrul/Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyoloji

Metin: Erken Yaşta Evlendirilen Kadınların Evlilik Süreçleri, Deneyimleri ve Sonraki Yaşamları Üzerine Nitel bir Çalışma

Öz: Ataerkil ve geleneksel toplum yapısının hakim olduğu birçok toplumda olduğu gibi Türkiye'de de erken yaşta ve zorla evlilik sorunu hala yaygın biçimde devamlılığını sürdürmektedir. Böyle toplumlarda erken yaşta evlilik, bir toplumsal sorun olarak değil bir gereklilik ve zorunluluk olarak kabul görmektedir. Bu da geleneğe dönüştürülen erken yaşta evliliklerin farklı gerekçelerle devamlılığını sağlayan itici bir güce dönüşmektedir. Erken yaşta evliliklerin temelinde sosyo-ekonomik, kültürel özellikler, gelenekler, görenekler, inançlar, eğitim ve savaşlar bulunmaktadır. Erken yaşta evliliğin yeniden üretilmesini sağlayan en önemli mekanizmalardan biri de ataerkil sistem içinde kadınlara biçilen ve öğretilen toplumsal cinsiyet rolleridir. Toplumda hakim olan kadına yönelik cinsiyetçi bakış açısı, erken yaşta evliliklere çoğunlukla kız çocuklarının maruz kalmasına neden olabilmekte ve bu durum kadınların toplumdaki eşitsiz konumlarını daha da pekiştirmektedir. Erken yaşta ve zorla yapılan evlilikler yalnızca bireyi olumsuz etkilemekle kalmayıp doğrudan toplumu etkileyen önemli bir toplumsal soruna dönüşmektedir. Bu araştırmanın amacı, Van'da erken yaşta ve zorla evlilik yapmış olan kadınların erken yaşta evlilik yapma nedenlerini, evlilik kararının nasıl alındığını, evlilik süreçlerini, erken yaşta evliliğin kadınların hayatlarını nasıl etkilediğini, erken yaşta evlenmelerini nasıl algıladıklarını, deneyimlediklerini ve bu evliliklere kim ya da kimler tarafından onay verildiğini anlamaya çalışmaktır. Bu çalışmada, nitel veri toplama tekniklerinden biri olan derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak elde edilecek verilere dayanarak, kadınların evlilik kararlarını etkileyen sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerin neler olduğu, hangi gerekçeler ile evliliklerinin meşrulaştırıldığı, bu meşrulaştırmayı pekiştiren geleneksel pratiklerin neler olduğu, kadınların erken yaşta evliliği yaşamları için bir sorun olarak algılayıp algılamadıkları, erken yaşta evlilik yapmalarının kendileri için hangi sonuçları yarattığı, bugün erken yaşta evliliğe ilişkin nasıl bir farkındalık geliştirdikleri ve buna karşı nasıl mücadele verdikleri kadınların anlatımlarına dayanarak açığa çıkarılmaya çalışılacaktır.

16. Arzu İçağasıoğlu Çoban/Başkent Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Metin: Adölesan Evlilikleri

Öz: Adölesan dönemi çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan ve biyolojik, sosyal, psikolojik açıdan gelişimi içeren karmaşık bir dönemdir. Bu dönemi sağlıklı bir biçimde geçirmek için adölesanın yerine getirmek zorunda olduğu bir takım gelişim görevleri bulunmaktadır. Bunların en başında kendine özgü bir kimlik oluşturmak gelir. Kimlik oluşturmak ise kafası karışık adölesan açısından kolay bir iş değildir. Bu dönemde yapılan evlilikler, adölesanın kendine güveninin azalmasına, kendine özgü bir kimlik oluşturmada güçleştirebilir. Ayrıca, erken yaşta yapılan evlilikler çoğunlukla adölesanların eğitimden kopmasına, fiziksel ve ruhsal sağlıklarının bozulmasına neden olabilir. Adölesan dönemde yapılan evliliklerin kadınlar tarafından nasıl algılandığını ve anlamlandırdıkları kendi ifadelerinden yola çıkarak belirlemek bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Literatürde adölesan evliliklerinin bireyler üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalar bulunmaktadır. Ancak bu çalışmalarda adölesanların evlilik sürecini nasıl anlamlandırdıkları ele alınmamıştır. Bu nedenle araştırma nitel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Adölesan dönemde evlenen 12 kadınla sorun merkezli görüşme yöntemi kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Kadınlar; evlilik sürecini evcilik oyunu olarak algıladıklarını, eşleri ile iletişim kurmakta zorlandıklarını, çoğunlukla eşlerinden çekindiklerini, çocuk sahibi olmak ve çocuk bakmak konusunda ciddi güçlükler yaşadıklarını ve kendilerini güçsüz hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar adölesan dönemi evliliklerinin önlenmesi, bu dönemde yapılan evliliklerde kadının desteklenmesi için var olan hizmetlerin tekrar gözden geçirilmesi ve/veya yeni hizmet ve programların oluşturulmasında bir hareket noktası olarak kullanılabilir.

17. Bilge Abukan/Ankara Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Filiz Yıldırım/Ankara Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Metin: Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddetin Bir Biçimi Olarak Erken Evlilikleri Önlemek için Kadınların Güçlendirilmesi

Öz: Toplumsal cinsiyet temelli şiddeti normalleştiren ve meşru hale getiren kültürel pratikler çocuk yaşta evlenen kadınların, toplumsal fırsatların uzağında bir yaşam sürdürmelerine neden olarak dezavantajlı konumlarının pekiştirilmesinde etkili

olmaktadır. Evlilik sürecinde yaşamları üzerinde kontrol sahibi olamayan bazı kadınlar ise karşılaştıkları zorluklarla başa çıkamayarak intihar girişiminde bulunabilmekte ve hatta bazıları yaşamlarını yitirebilmektedirler. Bu çalışmada kadınların erken evlilikleri sosyo-kültürel ve ekonomik bağlamda ele alınarak erken evliliğin nedenleri ve sonuçları ulusal ve uluslararası literatürdeki çalışmalara dayalı olarak açıklanmaktadır. Bu çalışmaların çıkarımları doğrultusunda kadınların erken evliliği, toplumsal cinsiyet temelli şiddetin farklı formları ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca erken evliliklerin ve dolayısıyla bu evliliklerin nedeni ve sonucu olarak şiddetin önlenmesi için Neil Thompson'un güçlendirme yaklaşımı temelinde öneriler sunulmaktadır.

18. Nalan Ova/Selçuk Üniversitesi, gazetecilik

Metin: Türkiye'de Yazılı Basında "Çocuk Gelinler'in Temsili"

Öz: Kız ve erkek çocuklarının, çocukluk ve ergenlik dönemlerini tamamlamadan baskı ve şiddet yoluyla evlendirilmeleri olarak tanımlanan "çocuk evliliği", çocuk istismarının bir türüdür. Erken yaşta zorla evliliklerden erkek çocukları da olumsuz yönde etkilenmekle birlikte, bu uygulamadan en çok kız çocukları zarar görmektedir. Söz konusu evlilikler nedeniyle kız çocukları bir taraftan eğitim hakkından mahrum kalırken, diğer taraftan da erken yaşta anne olmaya zorlandıkları için de sosyal ve siyasal yaşamdan dışlanmaktadır. Eşitsiz cinsiyet ilişkilerinin hakim olduğu toplumsal yapı içinde, kadın ve kız çocukların maruz kaldığı cinsel, duygusal ve fiziksel bir şiddet türü olan erken yaşta zorla evliliklerin diğer bir anlamı ise "çocuk gelin"ler sorununa işaret etmesidir. Bu çalışma, küresel çapta bir çocuk ve insan hakları ihlali olarak tanımlanan ve Türkiye' nin de önemli bir toplumsal sorunu olan "çocuk gelin"lerin gazete haberlerindeki temsiline odaklanmaktadır. Çalışmada, Ocak 2012-Kasım 2013 tarihleri arasında anaakım medyanın önemli temsilcilerinden Hürriyet, Posta ve Zaman gazetelerinde yer alan "çocuk gelin" haberleri analiz edilmiştir. Haberlerin analizinde Van Dijk'ın söylem çözümlemesi yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, söz konusu gazetelerde çocuk gelinlere ilişkin yer alan haberlerin, sorunun çözümüne yönelik toplumsal duyarlılığın ve etkin kamu politikalarının üretilmesine yönelik herhangi bir açılım sağlayıp sağlamadığının ortaya konulmasıdır.